

DISCURS DE L'ACTE DE CLAUSURA

Amigues i amics:

Ja hem arribat al final d'un altre Colloqui. Si la vostra experiència correspon a la meva, haureu sentit unes conferències i unes ponències esplèndides, haureu fet molts contactes amb gent interessant i entusiasta que no coneixíeu abans, i tornareu a casa amb una gran quantitat d'idees sobre moltes coses, des de la fonètica occitana fins a la gastronomia no gens decadent de la Decadència.

M'acabo de referir a l'entusiasme, que sempre ha estat una de les característiques més atractives d'aquests Colloquis, un entusiasme que sempre he vist acompanyat per un desig d'enfocar bé les coses i d'examinar amb tota la serietat possible els veritables problemes de la cultura catalana. I la cultura en aquest sentit, és clar, no és un fenomen que es deixa definir una vegada per sempre, sinó quelcom de molt fluid que es transforma en el mateix acte de viure.

Jo que he viscut la cultura catalana tant com pot fer-ho un estranger simpatitzant, hi he vist molts canvis en el curs dels últims quaranta anys. I en aquest punt, com que avui us parlo per última vegada com a President, potser em permetreu una petita reminiscència personal. Quan jo vaig anar a Barcelona per primera vegada l'any 1949, els Països Catalans encara es trobaven en plena època de catacumbes. Molt aviat, però, em vaig adonar que em trobava enmig d'un poble que, malgrat tots els esforços i les insolències d'un Estat terriblement monolític, havia reeixit a conservar

un alt sentit de la dignitat humana i del valor de les seves pròpies tradicions. I a més d'aquest poble diguem-ne mitjà, però mai separats d'ell, hi havia homes com Joan Miró, Carles Riba, J. V. Foix, Jaume Vicens Vives, Jordi Rubió, Ferran Soldevila —la llista es podria estendre encara més—, homes que haurien estat de primera categoria en qualsevol país civilitzat. I tota aquesta gent tenia una capacitat de resistir, de sobreviure, de no abandonar mai les tasques que ells consideraven essencials, que a mi, que venia d'un país on la vida era relativament fàcil, em va semblar francament extraordinària. Evidentment, en aquella època, gairebé qualsevol activitat intel·lectual o creadora havia d'ésser clandestina: recordo discussions erudites en cases particulars i lectures de poesia i de teatre darrera portes tancades, i fins i tot jo mateix vaig tenir el privilegi de poder contribuir a alguna o altra revista que miraculosament va escapar-se de la censura.

Tot això ja pertany al passat, però a un passat que continua essent molt actiu per a molts de nosaltres. Tots els mestres que acabo de recordar ara són morts, malgrat que llur exemple resti encara molt viu. També s'ha passat el malson del franquisme, i els Països Catalans, amb tants de problemes per resoldre encara, ja gaudeixen aquests dies dels avantatges innegables de la democràcia. Així la nostra tasca hauria d'ésser més fàcil, i en molts aspectes ho és. Al mateix temps, no ens hem d'enganyar: la democràcia, com ho hem vist en d'altres països, pot ésser una cosa molt precària; pel que fa a la cultura, és possible que, pertot arreu del món, el nou segle que se'ns aproxima sigui més analfabet, en un sentit cultural, que aquest segle dissortat en què encara vivim. Dos dels majors enemics de la cultura, és evident, són la indiferència i l'autosatisfacció. Ens cal estar desperts, doncs. Una Associació com aquesta no pot canviar el món; aquesta no és la seva funció. Tanmateix, si continuem cultivant els nostres interessos, tot reconeixent que els treballs intel·lectuals, si han de justificar-se, mai no haurien d'ésser aliens a les altres activitats humanes, encara hi ha la possibilitat que puguem salvar una mica de l'esperit, sobretot de l'esperit de l'esperança, que hem après de les generacions anteriors.

Jo, finalment, tinc molta fe en aquesta Associació, i també em sento molt orgullós de la confiança que vosaltres heu posat en mi aquests últims anys. Sé que enyoraré les sessions de la Junta de Govern, que tan bones amistats m'han portat. En canvi, no tinc la menor intenció de prendre comiat de vosaltres, si no és fins al pròxim Colloqui. Ahir vaig dir, una mica irònicament, que això seria el meu cant del cigne, però, com ho deveu saber, allò del cant del cigne és un mite bonic, però fals: com ens informen els ornitòlegs, els cignes en realitat són capaços de cantar i de continuar vivint, i us asseguro que, tant com em sigui permès de viure, continuaré participant, com sempre, amb unes fortes emocions, en els vostres diàlegs.

ARTHUR TERRY

